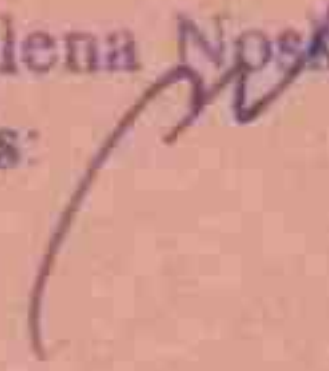

STÁTNÍ ÚSTŘEDNÍ ARCHIV v Praze
ZRUŠEN STUPEŇ UTAJENÍ
Důvod: 490/2000-NBd/80
PhDr. Alena Nosková
Datum: 4.2.03 Podpis:

TAJNÉ

Výtisk číslo: 25

VNITROSTRANICKÁ INFORMACE

80

Č. j.: inf. 03224 80
Počet listů: 24
Počet výtisků: 27
Den vydání: 15. září 1989

OBSAH

Informace o politické situaci v krajích k 13.září 1989

Informace o politické situaci v krajích k 13.9.1989

Krajské výbory strany hodnotí politickou situaci jako klidnou a stabilizovanou, bez závažných rušivých jevů. Pozitivně byla ovlivněna důslednou realizací opatření přijatých stranickými a státními orgány k zajištění klidu a pořádku. K vytvoření příznivého politického klimatu přispěly oslavy 45. výročí SNP a okresní mírové slavnosti. Ústřednímu výboru nadále docházejí rezoluce odsuzující protisocialistické akce. Trvá však i aktivita nelegálních struktur. Ve vnitřním životě strany je hlavní pozornost soustředěna na zajištění přípravy a průběhu výročních členských schůzí a stranických konferencí. Územní stranické orgány vyhodnotily plnění úkolů státního plánu za I. pololetí 1989 a výhled do konce letošního roku. Upozorňují na řadu potíží, se kterými se v současném období státní podniky setkávají. Názorovou hladinu obyvatelstva výrazně ovlivňuje vývoj politické situace v PLR, MLR a SSSR.

x x x

Události v období 21. výročí internacionální pomoci Československu a odezva na ně ukázaly, že naprostá většina našeho obyvatelstva podporuje politiku strany. Opakovaně zazněly hlasy žádající zachování atmosféry klidu a pořádku. S výjimkou Prahy se neuskutečnila nepovolená shromáždění s masovou účastí. Je to výsledkem masové politické práce stranických orgánů a základních organizací, k vytvoření dobré politické atmosféry přispělo i kvalitnější vyzbrojení v ZO KSČ. Stranické orgány a organizace oceňují přístup ÚV KSČ, zásadovost stanovisek, která zazněla ve vystoupeních představitelů nejvyššího orgánu strany a doporučují vyhodnotit zkušenosti a využít je i v příštím období.

Jako jednoznačná podpora politiky strany vyzněly celostátní i místní oslavy 45. výročí SNP. Na všech akcích uskutečněných ve Středoslovenském kraji bylo vyjádřeno odhodlání účastníků nedopustit, aby započaté procesy přestavby byly vystřídány destabilizací a chaosem, jak je tomu v současném

období v PLR a MLR. Na počest 45. výročí SNP přijaly mnohé pracovní kolektivy zpevněné, resp. nové socialistické závazky. Vesměs pozitivní ohlas, zejména ve všech slovenských krajích, vyvolalo vystoupení s. Jakeše na celostátních oslavách v Banské Bystrici.

Podporu cílům přestavby, touhu žít v míru a odhodlání poctivě pracovat, vyjádřily v přijatých rezolucích tisíce účastníků okresních slavností míru a československo-sovětského přátelství, které postupně probíhaly v jednotlivých okresech. Obdobná stanoviska byla vyjádřena i na aktivech a shromážděních uskutečněných u příležitosti Dne horníků a energetiků.

Pozitivně, především komunisty z oblasti školství, bylo přijato vystoupení tajemníka ÚV KSČ s. Jana Fojtíka na VŠP ÚV KSČ. Z reagencí je zřejmé, že zvláště příznivě je hodnocena otevřenost, zásadovost a jednoznačnost stanovisek k mezinárodně politické situaci, k současné politice strany v období přestavby a k aktuálním otázkám stranické práce. Komunisty ze Závodů výpočetní techniky v Banské Bystrici, ZO č. 6 Martin (Středo-slovenský kraj), i z dalších míst Severočeského, Severomoravského kraje a Prahy, byla pozitivně hodnocena i kritika buržoazních ideologů, snahy vnutit nám jejich modely socialismu, ale i nátlak a působení ideově diverzních centrál.

Z poznatků stranických orgánů vyplývá, že trvá podpora programu přestavby a demokratizace. Stále častěji však zaznívají i názory, že tempo přeměn je pomalé. Vyslovovány jsou i obavy z nedůsledné realizace uvažovaných opatření. Například v Jihomoravském kraji se vyskytují názory, že prvním krokem podniků s přechodem na samofinancování bude snaha vylepšit svou ekonomickou situaci zvyšováním cen výrobků.

Komunisté ZO KSČ Vrbová Lhota (Středočeský kraj) ve svém dopise zaslaném ÚV KSČ m.j. uvádějí : "Zdá se nám, že také u nás by přestavba měla rychleji postupovat kupředu, že se věci málo a pomalu hýbou z místa, což není jen věcí vyčkávajících podniků, ale právě tak těch, kdo nesou odpovědnost za jejich řízení. Z nekázně nejsou vyvozovány důsledky a máme obavu, aby naše vedení jako v minulosti opět nezačalo povolovat výjimky a nešlo cestou ústupků, což by přestavbu a socialismus pohřbilo. Potřebujeme nové a mladé osobnosti. Zatím se nám zdá, že nerostou a starší generace funkcionářů bude muset odcházet."

Nedůvěru pracujících v Jihočeském kraji (např. Závody Rudého práva Větrná a Agrokombinát Šumava) vyvolává okolnost, že soudruzi Jakeš, Adamec a další ve svých vystoupeních zdůrazňují nutnost využívání větší samostatnosti v rozhodování, podnikavosti, navazování přímých styků apod., zatímco řídicí orgány se stále drží dosud platných směrnic. Lidé proto požadují zjednotění pořádku na ministerstvech a vyšších řídicích orgánech.

x x x

Úsilí stranických orgánů a organizací o realizaci usnesení předsednictva ÚV KSČ z 9.12.1988 k výročním členským schůzím základních organizací strany, všeplenárním schůzím a stranickým konferencím se promítá v jejich přípravě a průběhu. Převažují pozitivní rysy. Vcelku úspěšně se daří zabezpečovat přijatá politickoorganizační opatření. Nadále je věnována pozornost kádrové, obsahové a organizační přípravě výročních stranických jednání. Krajské i okresní výbory vycházejí ze zkušeností získaných z již uskutečněných výročních členských schůzí. Z dosavadních příprav všeplenárních schůzí a stranických konferencí vyplývá, že jsou organizovány tak, aby výrazně přispěly k zvýšení úrovně politické práce, uskutečnily se v duchu vysoké náročnosti, soudružské kritiky a odpovědnosti členů a kandidátů strany při plnění závěrů XVII. sjezdu KSČ a následných zasedání ÚV KSČ.

Poznatky z jednotlivých krajů zároveň svědčí i o tom, že v řadě případů došlo pod dojmem dostatečného časového prostoru k určitému podcenění kádrové a obsahové přípravy. Řešení těchto otázek se posunulo do konce měsíce srpna a počátku září. V Severočeském kraji, ale i v dalších krajích se zatím nepodařilo v plné míře ovlivnit rovnoměrné rozložení výročních členských schůzí do jednotlivých měsíců. V Praze se bude konat více než 50 % výročních členských schůzí v měsíci říjnu, v Severočeském kraji 54 %.

Z některých stranických organizací je upozorňováno na nepříznivou politickou atmosféru, která negativně ovlivňuje přípravu výročních členských schůzí. V redakci Mladé fronty v Praze se nedobře promítá to, že se několik členů redakce přihlásilo k iniciativám vycházejícím z řad nelegálních struktur a dopisu mladých novinářů, v němž jsou vyjadřovány kritické postoje k některým formám naší novinářské propagandy. V pracovních kolektivech na Federálním ministerstvu hutnictví, strojírenství a elektrotechniky v Praze přetrvává určitá nervozita pramenící z obav z dalšího snižování pracovníků na ministerstvu, případných kádrových změn apod.

Předmětem dotazů a doporučení jsou i nadále v některých organizacích volební řády. Ve Východočeském kraji jsou názory sestavovat kandidátku jen na počet členů výborů a dát možnost rozhodnout na výroční členské schůzi, zda konat volby tajné či veřejné. Většina členů ZO KSČ s.p. Chemapol v Praze pokládá způsob sestavování kandidátky s dalšími jmény "pod čarou" za nedemokratické. Dle jejich mínění by měli mít všichni navrhovaní členové výboru stejnou možnost být zvoleni. Stejně tak v okrese Komárno (Západoslovenský kraj) se objevují názory sestavit kandidátku podle abecedy.

Z informací krajských výborů KSČ vyplývá i rozdílný přístup ZO KSČ k obsahové přípravě VČS. Například Městský výbor KSČ v Plané, okres Tachov (Západočeský kraj), zveřejnil v místním zpravodaji hlavní směry stranické práce, včetně návrhu usne-

sení pro městskou konferenci KSČ. Na druhé straně poznatky z prvních výročních členských schůzí v okrese Cheb ukazují, že hlavní zprávy v některých organizacích byly zpracovány bez zapojení širokého okruhu funkcionářů a členů základní organizace, což se projevilo v jejich neúměrné popisnosti. V okrese Karlovy Vary zprávy výrobních organizací věnovaly větší prostor otázkám ekonomiky než vlastní stranické práci.

Zatím v ojedinělých případech nebyl zvolen navrhovaný kandidát na funkci předsedy ZO KSČ, (viz příloha).

Přes úsilí okresních a krajských výborů strany se nepodařilo udržet v letním období potřebnou vysokou aktivitu všech ZO KSČ. V Severočeském kraji např. má od počátku roku klesající tendenci účast na členských schůzích. Splněno nebylo usnesení sekretariátu KV KSČ, který rozhodl konat členské schůze ve všech organizacích v letních měsících. V červenci se neuskutečnilo 968 a v srpnu 418 členských schůzí z celkového počtu 3708 stranických organizací. Počet organizací, které v letních měsících neschůzovaly, vzrostl i v Jihomoravském kraji. V červenci tomu tak bylo téměř u 30 % a v srpnu u více než 18 % ZO KSČ. Neschůzovalo přitom v červenci 16 % a v srpnu 13,5 % organizací řízených odděleními OV KSČ pro stranickou práci v průmyslu.

x x x

Územní stranické orgány informují o pokračující odezvě na Provolání předsednictva ÚV KSČ k 41. výročí Vítězného února a tzv. výzvu nelegálních struktur "Několik vět". K 13. 9. 1989 došlo na ÚV KSČ více než 44 600 stanovisek k Provolání PÚV KSČ a téměř 23 000 reagencí na "Několik vět". Ve stanoviscích zasílaných ústřednímu výboru je nadále vyjadřována podpora současné politiky strany, nesouhlas s aktivizací protisocialistických sil. Obsahují požadavky, aby proti organizátorům různých protistátních a protisocialistických akcí příslušné státní orgány

postupovaly v souladu s platnými zákony. V Západočeském kraji v nich pracující upozorňují, že stávající nedostatky, jejich pomalé a zdlouhavé odstraňování jen nahrává nepřátelským silám, umožňuje činnost opozice. V okrese Plzeň-sever byly vzneseny připomínky, že přestavbu organizují i ti, kteří se na vzniku některých problémů a nedostatků podíleli. Komunisté v ČSAO a Světovaru Plzeň (Západočeský kraj) vyjádřili ve stanovisku názor, že v současné době je nutné zvýšit aktivitu komunistů při plnění stranických i pracovních úkolů. To je základní argument pro práci s lidmi.

Komunisté i ostatní občané rozhodně odmítají pamflet "Několik vět", zdůrazňují, že k realizaci záměrů přestavby nepotřebujeme anarchii, destabilizaci, nýbrž klid a pořádek. Ve stanoviscích došlých po 21. srpnu 1989 odsuzují demonstraci na Václavském náměstí v Praze za účasti tzv. turistů z PLR, MLR a Itálie, oceňují korektní, ale rozhodný zásah bezpečnostních sil. Například 21. ZO KSČ Plzeň (Západočeský kraj) ve stanovisku uvádí: "Vítáme protest Ministerstva zahraničních věcí ČSSR adresovaný vládám USA a NSR, pod jejichž ochranou vysílají štvavé rozhlasové stanice. Požadujeme tyto protesty opakovat, přednést je i na Valném shromáždění OSN. Komunisté 209. ZO KSČ Brno (Jihomoravský kraj) doporučují zvážit povolování tzv. soukromých cest představitelů polské Solidarity do ČSSR. Prohlášení parlamentní frakce Solidarity v polském tisku považují za otevřené zasahování do vnitřních záležitostí ČSSR.

Rozdílné názory jsou v zasílaných stanoviscích na práci našich sdělovacích prostředků a informovanost členů strany v souvislosti s výzvou "Několik vět". Na jedné straně je ukazováno, že se o ní píše zbytečně hodně, vytváří se jí vlastně popularita. Na druhé straně zaznívají názory, že odsuzujeme něco, s čím se komunisté neměli možnost seznámit. Například obvodní výbor KSČ Praha 1 upozorňuje na názory komunistů, že naše ideologická a teoretická fronta by měla věnovat větší pozornost rozboru a vysvětlení takovýchto proklamací, nespokojovat se s paušálním odsouzením. "Uveřejněním plného znění

"Několika vět" s patřičným komentářem a rozbořem by straně rozhodně nevznikla žádná škoda, naopak, její prestiž by vzrostla."

Městský výbor KSS Bratislava uvádí, že většina členů městské stranické organizace požaduje včasné a pravdivé informace o činnosti nelegálních struktur. Někteří se však vyjadřují v tom smyslu, že centrum se takovýmito věcmi nemá zatěžovat. Například ve Výzkumném ústavu inženýrských staveb Bratislava zazněly názory, že "když je situace schopna zvládnout bezpečnost, nemají se jejím řešením zabývat stranické orgány". V Chemických závodech Juraja Dimitrova doporučují méně se zabývat minulostí, větší pozornost věnovat současnosti a budoucnosti.

Obdobné názory zazněly i v ZO KSČ přímo řízených oddělením propagandy ÚV KSČ. Například v některých základních organizacích v Čs. rozhlasu vznesli požadavek, aby argumentace k dopisu Dubčka a Černíka byla publikována v denním tisku. Členové stranické skupiny ZO KSČ Tisková agentura Orbis vznesli dotaz, proč s informací k uvedenému dopisu nebylo pracováno tak, aby se k obsahu dopisu mohli vyjádřit i bezpartijní.

Ve stanoviscích a ohlasech zasílaných ústřednímu výboru pracující mimo jiné sdělují, jak jsou plněny socialistické závazky, které byly přijaty na podporu Provolání PUV KSČ bezprostředně po jeho zveřejnění, informují o přijetí nových či zpřesněných socialistických závazků. Například pracující státního podniku Potravinářská Ostrava (Severomoravský kraj) splnili svůj závazek již v I. pololetí. Na podporu iniciativy "18" kolektivů Dolu J. Fučík v OKR přijali zpevněný socialistický závazek, obsahující 18 konkrétních činů v oblasti plnění ekonomických ukazatelů, zvyšování kvality služeb obchodu, splnění úkolů 14. zasedání ÚV KSČ na úseku vědeckotechnického rozvoje a další.

Ve státním podniku Vigona Svitavy (Východočeský kraj) zpřesnili dříve přijatý závazek o 5 mil. Kčs, dodávky dotržních fondů přeplní rovněž o 5 mil. Kčs. V JZD Chudenice (Západočeský kraj) byl socialistický závazek na zvýšení výroby a snížení nákladů v hodnotě 420 000 korun upřesněn na hodnotu téměř 1,5 mil. Kčs. Členky ZO KSČ Karlovarský porcelán Horní Slavkov, okres Sokolov v témže kraji se zavázaly spolu s celým pracovním kolektivem překročit roční plán zisku o 250 000 Kčs, když úkoly plánu letošního roku splnily v I. pololetí na 54,4 %. Pracující státního podniku Agrokombinát Šumava - OZ Frymburk (Jihočeský kraj) zvyšují hodnotu závazku na výrobu masa a mléka o dalších 1 269 000 Kčs. Nový socialistický závazek uzavřeli v Jihočeských dřevařských závodech Vyšší Brod - zajistí úsporu materiálu ve výši 50 000 Kčs.

x x x

Poznatky z krajů ukazují, že nadále trvá zvýšená aktivita nelegálních struktur a socialismu nepřátelských jednotlivců. Organizovány jsou různé podpisové akce, rozšiřovány letáky, na různých místech se objevují protistranicky zaměřené nápisy apod.

Například předseda MěNV v Červeném Kostelci (Východočeský kraj) informoval státobezpečnostní orgány o podpisové akci občana Hrušky. Jmenovaný sepsal petici, ve které žádá, aby náměstí Rudé armády v Červeném Kostelci bylo přejmenováno na náměstí T.G. Masaryka. S touto peticí, pod kterou získal k 12.9.1989 na 120 podpisů, chce vystoupit na plenárním zasedání národního výboru 14.9.1989. Na týž den se snažil zorganizovat shromáždění občanů jako pietní vzpomínku na T.G. Masaryka. Akce měla proběhnout před budovou místní základní školy. Odborem vnitřních věcí MěNV bylo vydáno písemné rozhodnutí o nelegálnosti akce a shromáždění bylo zakázáno. Situací se zabývají příslušné orgány státní správy.

Dne 13.9.1989 byly ve s.p. Karosa Vysoké Mýto na WC v montážní hale zjištěny nápisy : "Kurvy komunistický, At' žije Havel, který ukázal cestu ke svobodě, At' žijou naši spojenci v PLR a MLR, Za republiku bez komunistů, Republiku si komunistama rozvracet nedáme, At' žije svoboda a demokracie, Komunisté, už nadešel čas vyrovnat si účty s těma vašima výmyslama a lhaním, všichni budete viset - namalovaná šibenička a pod ní nápis Faltys (pozn. - předseda CZV KSČ), Mějte rozum a vystupujte z KSČ po dobrém, nebo s vámi bude konec.

Událost šetří orgány VB.

V Gottwaldově (Jihomoravský kraj) bylo zachyceno 11 kusů letáků (datovaných Praha 31.8.1989) podepsaných Hradílkem, Němcovou a Vondrou. Obsahují Prohlášení k průběhu a výsledkům soudu se Stanislavem Devátým uskutečněného 29.8.1989 v Gottwaldově a Devátého výpověď u soudu. V Prohlášení je stíhání Devátého za trestný čin pobuřování označeno za nesprávné a nemravné a "odsouzení bez důkazů" za výsměch právu. Leták končí výzvou "ke všem lidem dobré vůle doma i v cizině" k solidaritě se Stanislavem Devátým.

Oddělení školství, vědy a kultury ÚV KSČ uvádí, že výbory ZO KSČ, vedení stranických skupin, CZV KSČ na Úřadu prezidia ČSAV pokračovaly v propagandistické práci mezi pracovníky ústavů, pracovišť, zaměřené na vysvětlování nepřátelského, konfrontačního charakteru akcí organizovaných nelegálními strukturami. V Ústavu pro filosofii a sociologii ČSAV byly zaznamenány dva případy podpisů výzvy "Několik vět". Jedná se o Michala Komárka, kandidáta členství v KSČ a Luboše Rezlera, člena strany. Základní organizace KSČ s nimi zavedla stranické šetření - dosud probíhá.

Z téhož důvodu bylo zavedeno stranické šetření se třemi členy 5. a 6. ZO KSČ Filmového studia Barrandov (Křístek, Tintěra, Zábranský). Na srpnové členské schůzi 6. ZO KSČ došlo

ke vzrušené diskusi o podstatě dokumentu "Několik vět". Někteří komunisté dokonce zlehčovali jeho antisocialistické aspekty, hledali v něm i pozitivní politické momenty. Jeden ze signatářů (režisér Křístek), kterého většina členů považuje za čestného člověka, vehementně zdůrazňoval, že zásadně odmítá spojování svého podpisu s antisocialistickými postoji. Uváděl, že je pro přestavbu a chce být platným členem KSČ. Vzhledem k názorové nejednotnosti na tuto otázku budou po dohodě s výborem 6. ZO KSČ Filmového studia Barrandov a OV KSČ Praha 5 na zářijové členské schůzi znovu objasněny politické souvislosti zástupcem oddělení školství vědy a kultury ÚV KSČ.

x x x

Okresní a krajské výbory strany hodnotily plnění plánovaných úkolů v průmyslových organizacích za osm měsíců letošního roku a přijaly opatření k odstranění nedostatků. Přitom konstatovaly, že se podařilo splnit a překročit upravené vlastní výkony, produktivitu práce z tohoto ukazatele i zisk. Pozitivně působil zvýšený zájem pracujících o hospodářské výsledky v souvislosti s přechodem na samofinancování státních podniků a tlak konsolidačních programů. Například podle sdělení celozávodních výborů KSČ Uničovských strojírén Uničov, Sigmy Lutín, Dopravních staveb a Pozemních staveb Olomouc (Severomoravský kraj) se u 60 % kolektivů zapojených do brigádní formy organizace práce a odměňování podařilo až dvojnásobně rychleji snížit materiálové náklady. Ve státním podniku Vlnak Nejdek (Západočeský kraj) zavedení nového způsobu odměňování, který je zaměřen na vysokou kvalitu práce umožnilo lépe uplatnit vyráběnou produkci na trhu v NSR. Realizací konsolidačních programů ve státních podnicích TOS Kuřim a Mosilana Brno (Jihomoravský kraj) došlo k výraznému zlepšení plánovaných úkolů.

Dosažené výsledky však nelze přeceňovat. Například jihomoravský KV KSČ uvádí, že plány mají v řadě případů pouze operativní charakter a nenaplnují záměry osmé pětiletky. Hodnocení výsled-

ků znesnadňuje nedokončená přestavba velkoobchodních cen a nesrovnatelnost některých výsledků s minulým obdobím v důsledku organizačních změn.

Kromě toho územní stranické orgány upozorňují na přetrvávání některých nedostatků a problémů. Mnohde nedošlo ke zvýšení kvality a technické úrovně výrobků, neplní se výroba potřebného sortimentu, což snižuje i dodávky žádaného zboží pro vnitřní trh. Mnohé státní podniky uzavřené smlouvy ruší a orientují se pouze na výrobu, která je pro ně z hlediska zisku nejvýhodnější. Na neurčito se odsouvá plnění menších zakázek. Dodávky potřebných zařízení jsou podmiňovány devizovým podílem i u organizací, které valuty nevlastní. Například Chirana Piešťany jej požaduje od ústavů národního zdraví a nemocnic pro dodávky potřebných infuzních čerpadel Ivac. Nerovnoměrná výroba v jednotlivých dekádách způsobuje nepravidelný odbyt, který spolu s vysokými zásobami je nejčastějším důvodem vysoké platební neschopnosti podniků. V Jihomoravském kraji činí k 31.7.1989 více než 3 miliardy Kčs.

Neplní se plánované úkoly ve stavebnictví. Například ve Středočeském kraji jsou vážné nedostatky v komplexní bytové výstavbě a modernizaci bytového fondu. Situace ve stavebnictví je komplikována nedostatkem pracovních sil i materiálů. V závodě Pozemní stavby České Budějovice (Jihočeský kraj) chybí ke splnění úkolů v bytové výstavbě ve IV. čtvrtletí 7 000 čtverečních metrů oken, 3 000 kusů dveří, 736 elektrických sporáků, rozvaděče a materiál pro vodoinstalaci.

V některých okresech například Sokolov (Západočeský kraj) přetrvává u velké části pracujících názor, že postup přestavby je nedůsledný a pomalý. Okresní výbor KSČ v Teplicích (Severočeský kraj) poukazuje na mínění rozšířené mezi pracujícími, že místo řešení hospodářských problémů, včetně zásobování vnitřního trhu se věnuje příliš úsilí volbám samosprávných orgánů a ustavování státních podniků.

V zemědělství je úsilí pracovních kolektivů orientováno na zabezpečení podzimních prací a vytvoření dostatečné krmivové základny pro živočišnou výrobu. Pod vedením stranických orgánů a organizací probíhá v zemědělských podnicích celková předsjezdová příprava, výběr delegátů na okresní konference JZD, kandidátů do orgánů OV SDR. Hodnoceny jsou hospodářské výsledky za I. pololetí i uzavřené socialistické závazky. Například v Jihočeském kraji se již uskutečnilo 66 % předsjezdových schůzí. Ukončeny byly v okresech Tábor a Pelhřimov. Z těchto jednání bylo zaznamenáno celkem 1 036 připomínek a námětů, které jsou posuzovány okresními komisemi. Z tohoto počtu jich bude postoupeno 119 k řešení centrálním orgánům.

Severočeský KV KSČ upozorňuje, že vláhový deficit bude mít nepříznivý vliv na výnosy cukrové řepy a kukuřice, prohlubuje nedostatek objemných krmiv. Kritizována je špatná kvalita krmných směsí a ojediněle i to, že masný průmysl neodebírá jatečná zvířata v souladu s potřebami zemědělských podniků, což dále narušuje krmivovou bilanci. V Jihomoravském kraji v důsledku dlouhotrvajícího sucha a nedostatku zelené píče došlo k poklesu produkce mléka. Zemědělské podniky upřesňují bilance jaderných i objemných krmiv pro následující období. Požadují dořešit otázku zápůjček z centrálního fondu krmiv. Jihomoravský krajský výbor v této souvislosti upozorňuje, že přes předpokládané dobré výsledky ve výrobě obilovin je některými okresy signalizován výpadek v bilanci jaderných krmiv. Projevuje se nedostatek herbicidů a insekticidů. V tomto kraji byl v 26 zemědělských podnicích schválen zvláštní režim hospodaření. Současné prověrky ukazují, že v převážné většině z nich nebylo dosaženo lepšího plnění finančních plánů.

Severomoravský krajský výbor upozorňuje na vážné problémy, které zemědělcům působí nedostatek motorové nafty, přestože bylo zrušeno limitování její spotřeby. Krajské závody Benzi-ny dostaly od SPK závaznou bilanci ve výši skutečné loňské spotřeby, což znamená, že se zemědělským podnikem neuzavrou

v průběhu III.- a IV. čtvrtletí hospodářské smlouvy na vyšší množství, než byl skutečný loňský odběr. Zvýšená spotřeba nafty v I.pololetí t.r. ve srovnání s rokem 1988 v rezortu zemědělství cca o 3 % má za následek, že Benzina reguluje dodávky nafty již nyní. Problém motorové nafty byl řešen na úrovni MZVŽ ČSR za účasti generálního ředitele Benziny bez odpovídajících závěrů, které by uspokojily zemědělské podniky. Na členských schůzích ZO KSČ SZP Libochovice a při okresním oddělení MZVŽ v Litoměřicích (Severočeský kraj) byla vyslovena s touto situací nespokojenost.

Poznatky OV KSČ Olomouc (Severomoravský kraj) ukazují, že nové ekonomické podmínky hospodaření nutí zemědělské podniky k šetření i tam kde to není žádoucí. Například jsou zjišťovány úspory v intenzifikačních vkladech, v nákupu a opravách techniky apod. Jsou vyjadřovány obavy, aby se to nepromítlo do změny orientace výrobců zemědělské techniky a specializovaných oprav ven na jinou činnost. I v tomto okrese je požadováno dořešit zápůjčky krmného obilí a zajistit stanovenou produkční účinnost krmných směsí. Dále je signalizováno, že se některé podniky nevyrovnají s dopady vyplývajících ze zvýšení ceny motorové nafty. Předsedové JZD tohoto okresu nesouhlasí s tím, aby byla zdůrazňována (s. Adamec) poskytovaná dotace zemědělství a potravinářskému průmyslu ve výši 60 mld. Kčs, neboť se na nákladech zemědělskopotravinářského komplexu podílejí ze dvou třetin i dodavatelská odvětví.

X X X

V zásobování vnitřního trhu nedochází k výraznějším změnám. Na dobré úrovni zůstává zajišťování obchodní sítě potravinářskými výrobky. Narůstající nespokojenost občanů vyvolává dlouhodobě úzký sortiment levnějších druhů masa, masných, mléčných výrobků, ryb a rybího filé. V některých okresech, například Sokolov (Západočeský kraj), není uspokojována poptávka po kuřatech a kuřecích výrobcích, v okrese Karviná (Severomoravský kraj) dochází ke krácení jejich dodávek o 30 %.

Krajské výbory strany signalizují, že v obchodní síti chybí některé druhy ovoce a zeleniny (květák, okurky, rajčata apod.). Opětovně jsou výhrady k jejich vysoké ceně a nerovnoměrnému zásobování v rámci republiky. Například komunisté ze ZO

KSČ Kovo, závod Cheb (Západočeský kraj) kritizovali, že sdělovací prostředky propagovaly nadúrodu meruněk, přičemž v okrese Cheb jich byl nedostatek. Komunisté Federálního ministerstva paliv a energetiky a občané z různých míst Jihočeského kraje poukazovali na nutnost pružnější cenové politiky při vyšší úrodě ovoce, například broskví a meruněk.

Situace na vnitřním trhu u průmyslového zboží doznala určitých změn. Například v Praze a Jihomoravském kraji se projevuje především v širší nabídce barevných televizorů. Národní výbor města Plzně (Západočeský kraj) však upozorňuje, že zatím nejsou realizována opatření vlády o vyšších dodávkách průmyslového zboží pro město Plzeň. Spotřebitelskou veřejností jsou kritizovány přetrvávající nedostatky známých výrobků dlouhodobé spotřeby (například automatické pračky, mrazničky, chladničky, nábytek, některá jízdní kola). Ke zlepšení stavu nedochází ani u stavebního materiálu, náhradních dílů na osobní automobily, drogistického a textilního zboží, oděvů a obuvi. V názorech občanů přetrvává přesvědčení, že řídicí orgány nevyvozují patřičné důsledky z neřešení problémů na vnitřním trhu.

Při zahájení nového školního roku byly opět kritizovány každoročně se opakující nedostatky v zajišťování školních potřeb. Jde hlavně o učebnice pro základní školy, odborné učebnice pro střední školy, sešity, sportovní obuv, přezůvky, bavlněná trička a dětské ošacení.

Mezi spotřebitelskou veřejností jsou rozšířeny názory, že s přechodem výrobních podniků na samofinancování mizí z prodejen levnější druhy standardního provedení a dochází ke zvyšování cen tzv. inovovaných nebo luxusních výrobků, které neodpovídají jejich užitné hodnotě. V Severomoravském kraji

je poukazováno, že takovéto zvyšování cen s cílem vylepšování zisku není smyslem přestavby hospodářského mechanismu. Komunisté ZO KSČ Oděvy Humpolec (Jihočeský kraj) na členské schůzi kritizovali přístup centrálních orgánů k tvorbě cen nových výrobků, který brání výrobě levnějších oděvů. Jako příklad uvedli, že krátké kalhoty by bylo možno prodávat za 100,- korun, ale podle katalogu je stanovena cena 190,- korun. Rovněž poukázali, že cena jednoho oděvu od počátku roku vzrostla v průměru o 27,- korun, dochází k tomu, že některé druhy zboží jsou nedostupné pro sociálně slabší vrstvy obyvatelstva, zejména pro rodiny s malými dětmi. Spotřebitelé, například v okrese Olomouc (Severomoravský kraj), požadují zdůvodnění růstu cen (pod rouškou inovací) od Federálního cenového úřadu, který na upozornění stranických organizací a spotřebitelů dosud nereagoval.

Zdravotnické organizace a občané nadále kritizují nedostatečné zásobování léky, především pro diabetiky a lidi se srdečními onemocněními. V Jihočeském kraji vyvolal napříznivý ohlas pořad Čs. televize Soudy (24.8.1989), z něhož vyplynulo, že nejsou potřebná léčiva pro astmatická onemocnění, hlavně u dětí. Jsou vyslovovány názory, že místo dovozu různých zahraničních výrobků (alkohol, cigarety) by se měly dovážet léky. Občany Prahy 10 zaujal článek Rudého práva dne 9.8.1989 o uvolněných devizových prostředcích pro potřeby zdravotnictví.

Ve většině krajů pokračuje diskuse o poslední úpravě cen k 31.7.1989. Občané ji hodnotí jako neuváženou. Například komunisté a bezpartijní v Jihomoravském, Středoslovenském a Západočeském kraji poukazují, že ke zvýšení cen dia výrobků, kompotů a lázeňských poukazů pro samoplátce nebyla příznivá vnitropolitická situace (před výročním srpnových událostí). Členové výboru ZO KSČ Ředitelství státního statku Snědovice (Severočeský kraj) vyslovili nesouhlas se zdražením dia výrobků. Navrhují, aby potravinářským podnikům a závodům bylo direktivně nařízeno vyrábět určité procento výrobků v nižších

cenách. V Praze, Jihomoravském a Severomoravském kraji byly zachyceny fámy, že údajně dojde k dalšímu zdražování potravinářských výrobků, nábytku a jízdného v souvislosti s úpravou ceny nafty.

x x x

Odborové orgány a základní organizace ROH věnují hlavní pozornost přípravě výročních členských schůzí a odborových konferencí. Z poznatků OV KSČ a obvodních odborových rad v Praze je zřejmé, že v ROH se projevuje nízká znalost novelizovaného volebního řádu. Vznikají nejasnosti, které je třeba průběžně vysvětlovat a řešit. Řada základních organizací by chtěla organizovat volby starým způsobem. Obvodní výbor KSČ Praha 4 upozorňuje na malý zájem o výkon funkcí v ROH. Je kritizováno, že výroční členské schůze ROH a ZO KSČ budou probíhat souběžně.

Dosavadní výsledky kádrové přípravy výročních členských schůzí ZO ROH ve Východočeském, Jihočeském, Západočeském i dalších krajích ukazují, že dojde ke snížení počtu členů KSČ v ZV ROH. Například stranický výbor v Pozemních stavbách Karlovy Vary (Západočeský kraj) doporučil přehodnotit návrh nového výboru vzhledem k neodpovídajícímu zastoupení komunistů. V témže kraji byly dokonce zaznamenány názory jednotlivců (Eska Cheb, Technické služby Cheb), že je třeba volit ZV ROH bez komunistů, popřípadě snížit jejich zastoupení.

Ukončen byl provoz letních pionýrských táborů. Jejich provozovatelé (ROH, PO SSM, ČSČK, SČSP a další) z Prahy upozorňují, že v letošním roce vznikly značné problémy s uvolňováním vedoucích a instruktorů na tyto tábory. V Jihomoravském kraji je naopak pozitivně hodnoceno, že obdobné problémy letos nebyly. Východočeský KV KSČ upozorňuje na rostoucí požadavky podniků na refundaci mezd uvolněným pracovníkům. Vede to k růstu nákladů na provoz táborů a ke zvýšení poplatků, které musí rodiče za rekreaci svých dětí zaplatit.

V Jihomoravském kraji se vyskytly určité problémy u reciproční rekreace dětí s PLR. ZV ROH Brněnské papírny, Pozemní stavby Brno a Elektrotechnické závody Julia Fučíka Brno, jejichž společným partnerem je Svaz polských učitelů Kielce upozorňují na špatné hygienické podmínky, nedostatečné vybavení pro činnost a nedostatek jídla pro naše děti rekreované v Polsku. Bylo rovněž poukázáno, že pionýři z PLR přijeli na naše pionýrské tábory nevhodně vybaveni, projevila se neochota přizpůsobit se organizované činnosti.

V měsíci srpnu vyvrcholila letní pracovní aktivita mládeže. Byla organizována převážně v zemědělství a stavebnictví, v menším rozsahu ve službách. Největší část brigádníků pomáhala při sklizni chmele. Účastníci převážně pozitivně hodnotili vytvořené podmínky pro ubytování i pro využití volného času. Brigády proběhly bez vážných rušivých momentů.

Jihomoravský KV KSČ upozorňuje na aktivizaci organizací jiných politických stran. V Československé straně socialistické je zřejmá snaha o zvýšení členské základny z řad humanitní inteligence a o zkvalitnění spolupráce s ostatními organizacemi NF. Pozornost věnují socialisté životnímu prostředí a spolupráci s ochránci přírody. Z iniciativy ZO ČSS Židlochovice podporované OV i KV ČSS bude v zámeckém parku v Židlochovicích umístěna původní pamětní deska o pobytu T.G. Masaryka. Souhlas k umístění vydal MNV Židlochovice i ONV Brno-venkov.

V Československé straně lidové se prohloubil rozpor mezi ÚV a KV ČSL. To má negativní dopady v okresech. Představitelé OV ČSL Brno - venkov například podporují snahy krajského vedení strany v Brně o předčasné svolání sjezdu a radikální řešení vnitrostranické krize. Do ZO ČSL v okrese Hodonín byl zaslán anonymní dopis z Prahy, v němž jsou ZO ČSL vyzývány k podpisovým akcím za svolání sjezdu ČSL před XVIII. sjezdem

KSČ. Předsednictvo OV ČSL Hodonín a aktiv předsedů tuto nátlakovou kampaň odsoudili a nepřipojili se k ní. V posledním období je navrhováno, aby místopředsedy OV NF, ale i ONV a KNV byli představitelé Československé strany socialistické a Československé strany lidové. Krajský výbor Národní fronty doporučil nižším článkům citlivě tuto záležitost zvážit, navrhopat pouze zkušené a osvědčené funkcionáře po dohodě s KV obou stran. V Jihomoravském kraji budou vybrány 2 až 3 okresy, kde je silná členská základna ČSL nebo ČSS.

x x x

Se značným zájmem je sledován vývoj mezinárodně politické situace. Předmětem diskusí jsou nejčastěji události v PLR a MLR a otázky jejich vlivu na naše vnitropolitické dění a ekonomiku. Obavy o osud socialismu v Polsku a Maďarsku postupně přerůstají ve skepsi. Značná část členů KSČ ve všech krajích hodnotí současnou situaci v těchto zemích jako ústup od socialismu. Hovoří se o "rozpadu socialistického tábora a rozprodeji socialismu." Ve Středoslovenském kraji je např. poukazováno na to, že zatímco nepřátelé socialismu se internacionalizují, členské státy RVHP se nacionalizují.

V okrese Sokolov (Západočeský kraj), ve Středoslovenském kraji, ale i jinde se projevují obavy komunistů, aby pod vlivem událostí v PLR a MLR nedošlo k oslabení pozic socialismu i v dalších zemích a ve světovém měřítku. Častý je mezi komunisty názor, že je třeba vzít si ponaučení, kam může vést podceňování jednoty strany, opouštění základních principů marxismu-leninismu a ponechání prostoru pro činnost opozičních skupin. V těchto souvislostech je upozorňováno, že z naší terminologie se vytrácejí kategorie "internationalismus" a "mezinárodní komunistické hnutí". Zdůrazňována je v současném období složitá pozice členů KSČ v pracovních kolektivech, kteří musejí reagovat na mnohdy až záludné dotazy na další osud socialismu.

Stále častější jsou požadavky na úplnější informaci o vývoji v PLR a MLR a jeho komentování. Je to považováno za nutnost pro lepší orientaci komunistů.

Požadováno je přijetí takových opatření, která by zabezpečila ochranu naší ekonomiky před negativními důsledky, které by mohly vyplynout z nových okolností vztahů ČSSR s Polskem a Maďarskem. V Praze, Středočeském kraji i dalších místech je z tohoto pohledu pozitivně hodnoceno stanovisko vlády ČSSR k otázce dalšího pokračování výstavby vodního díla Gabčíkovo - Nagymaros.

V jižních částech Středoslovenského kraje narůstají kritické připomínky na nepokrytí některých oblastí signálem Československé televize. Vede to ke zvýšené sledovanosti televize maďarské. Negativní ohlas přitom vyvolává zejména její program Panorama, ve kterém jsou často přímé útoky proti Československu. Rovněž v Západoslovenském kraji komunisté požadují, aby naše nejvyšší stranické orgány odmítly činnost sdělovacích prostředků MLR jako hrubé zasahování do vnitřních záležitostí naší země tím, že dávají prostor takovým lidem jako je Dubček, Havel apod.

S obavami je sledován i průběh přestavby v SSSR. Rozpaky vyvolává zejména vyostřování národnostních problémů. Většina komunistů v Praze je považuje za důsledky minulých chyb, současně jsou vyjadřovány pochybnosti o možnosti jejich rychlého řešení. V některých okresech Západočeského kraje byly zaznamenány názory části členů strany, že v SSSR byla zavedena tak široká demokracie, na kterou nejsou sovětští lidé připraveni. Z Palivového kombinátu Vřesová (Západočeský kraj) je dokonce signalizováno, že mezi staršími komunisty se hovoří o s. Gorbačovovi jako o "hrobaři socialismu".

Předmětem zostřující se kritiky a mnohdy až averze prakticky z celého území republiky jsou neúměrné nákupy turistů z PLR, MLR a SSSR. Převládá názor, že skupování zboží zhoršu-

je situaci na našem vnitřním trhu. Rozsah nákupů rovněž neodpovídá výši legálně vyměňovaných finančních prostředků. Mnohé ZO KSČ i bezpartijní navrhuji přijetí rázných opatření. Například základní organizace MěNV Desná a ZO KSČ Cutisin Kořenov (Severočeský kraj) navrhuji omezení výjezdů turistů z PLR do ČSSR. Všeobecně je požadováno zpřísnění kontrol na hranicích. V okresech Levice, Dunajská Streda, Trnava, Komárno a dalších v Západoslovenském kraji je požadována další úprava našich celních předpisů tak, aby se zamezilo vývozu potravin do Maďarska se spekulativními účely. Obvodní výbory KSČ z Bratislavy informují o názorech občanů, že vedle zvýšených postihů za nelegální prodej je třeba zabránit prodávání zboží zahraničními turisty na různých burzách organizovaných po celé republice. Opakovaně zaznívají názory, že efektivním řešením tohoto problému je pouze změna kursů měn PLR, MLR a SSSR ke koruně. Ve Středoslovenském kraji byly například zaznamenány názory, že kursy nedostatečně reagují na vývoj inflace v Polsku a Maďarsku. Požadavek zrealnění kursu forintu ke koruně je vznášen opakovaně ve všech slovenských krajích. Rada ONV Trebišov (Východoslovenský kraj) rozhodla o přijetí opatření k regulaci prodeje vybraného sortimentu potravin a průmyslového zboží (rýže, kakao, káva, rybí konzervy, trvanlivé masné výrobky, saponáty, obuv, bavlněné prádlo atd.) s cílem omezení jejich skupování cizinci.

Vážným politickým problémem se stává činnost polských turistů v Severomoravském kraji. Stranický výbor provozního oddílu ČSD Ostrava upozorňuje, že ve srovnání s rokem 1988 došlo v I. pololetí letošního roku k nárůstu cestujících přes přechod v Petrovicích o 600 000 osob. Na přechodu denně odchází k vyhroceným situacím při pasovém a celním odbavení. Příčinu nárůstu cestujících vidí stranický výbor v organizování prodejních burz. Požaduje, aby bylo informováno 9. oddělení ÚV KSČ o situaci v ČSD způsobené organizováním těchto akcí. Pracující Severomo-

ravského kraje požadují, aby centrální orgány přijaly opatření k zamezení obchodní činnosti polských turistů a tím i skupování zboží, zejména potravin v ČSSR. (k řešení oddělení stranické práce v průmyslu, dopravě, stavebnictví a obchodě a oddělení státní administrativy).

Výroční členské schůze základních organizací KSČ v roce 1989
Stav k 13. září 1989

	Základní organizace KSČ			Členové základní organizace			Přítomno regi- strovaných členů	Diskutujících celkem	Procento diskutuji- cích (sl.8: sl.5+sl.7) . . 100	Účast zástupců vyšších orgánů		
	Celkový počet	V nichž byla výroční schůze	Procento	V organizacích, v nichž se schůze konala	Přítomní na schůzi	Procento				OV	KV	ÚV
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ČSSR úhrnem	45 301	864	1,9	27 761	23 872	86,0	1 677	6 013	23,5	1 345	105	39
ČSR celkem	32 459	471	1,5	15 405	12 789	83,0	1 044	3 485	25,2	681	71	19
SSR celkem	12 842	393	3,1	12 356	11 083	89,7	633	2 528	21,6	664	34	25
Praha - město	3 143	14	0,4	354	305	86,1	---	87	28,5	16	1	1
Středočeský	4 292	28	0,7	705	577	81,8	70	173	30,0	45	5	---
Jihočeský	2 532	18	0,7	693	566	82,0	20	148	25,3	31	3	1
Západočeský	3 064	16	0,5	370	317	85,7	60	133	35,3	22	4	1
Severočeský	3 708	21	0,6	806	703	84,2	---	171	21,2	27	4	2
Východočeský	4 483	111	2,5	2 631	2 257	85,7	176	807	35,7	153	20	---
Jihomoravský	6 413	84	1,3	2 779	2 384	83,6	203	527	20,9	119	10	2
Severomoravský	4 824	179	3,7	7 067	5 680	80,4	515	1 439	22,2	268	24	7
Bratislava - město	1 213	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Západoslovenský	3 563	82	2,3	3 188	2 739	85,9	81	500	17,7	123	7	3
Středoslovenský	4 020	92	2,3	2 704	2 383	88,1	411	599	21,4	178	8	---
Východoslovenský	4 046	219	5,4	6 464	5 961	92,2	141	1 429	25,4	363	24	15

PŘEHLED O ZPŮSOBU VOLEB VÝBORŮ A PŘEDSEDŮ ZO KSČ - stav k 13. září 1989.....

	ZO KSČ			V O L B Y							
	CELKOVÝ POČET	POČET VČS	‰	Výboru ZO KSČ		Předsedy ZO KSČ					
				Tajné počet	% z celkového počtu VČS	Tajné počet	% z celkového počtu VČS	V kolika případech z více lidí	%	v kolika případech nebyl zvolen více	‰
a	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ČSSR - úhrnem	45 301	864	1,9	535	61,9	369	42,7	175	20,3	5	0,6
ČSR celkem	32 459	471	1,5	290	61,6	151	32,1	116	24,6	3	0,6
SSR celkem	12 842	393	3,1	245	62,3	218	55,5	59	15,0	2	0,5
Praha - město	3 143	14	0,4	6	42,9	5	35,7	2	14,3	--	--
Středočeský	4 292	28	0,7	9	32,1	5	17,8	4	55,0	--	--
Jihočeský	2 532	18	0,7	13	72,0	10	56,0	7	39,0	--	--
Západočeský	3 064	16	0,5	9	56,2	5	31,2	4	25,0	--	--
Severočeský	3 708	21	0,6	20	95,2	17	80,9	10	47,6	--	--
Východočeský	4 483	111	2,5	61	54,9	49	44,1	28	25,2	2	1,8
Jihomoravský	6 143	84	1,3	43	51,2	23	27,4	29	34,5	--	--
Severomoravský	4 824	179	3,7	129	72,1	37	20,7	32	17,9	1	0,6
Bratislava - město	1 213	--	--	---	---	--	--	--	--	--	--
Západoslovenský	3 563	82	2,3	58	70,7	52	62,2	17	20,7	1	1,2
Středoslovenský	4 020	92	2,3	57	61,9	44	47,8	14	15,2	--	--
Východoslovenský	4 046	219	5,4	130	59,4	122	55,7	28	12,8	1	0,5